

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 22 » 04 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

011. 00.02 Педагогіка середньої освіти

Освітній рівень: другий (магістрський)

Київ 2020

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Мачальник відділу	
моніторингу якості освіти	
Присвоєний №	2666/203
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 20

Психологія та фізіологія: роб. навч. прог. [для студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»]
/ уклад. Я.Є. Рябчич. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020.

Розробник:

Рябчич Ярослав Євгенович, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Рябчич Ярослав Євгенович, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розроблено і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол від 15.01.2020 року № 1

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Іванюк Г.І.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
011.00.02 «Педагогіка середньої освіти»
“ ” 2020 року

Гарант освітньо-професійної програми

Желанова В.В.

Робочу програму перевірено
“ ” 2020 року

Заступник директора Педагогічного інституту з
науково-методичної та навчальної роботи

Машовець М.А.

Пролонговано:

на 20 __ / __ н.р. ____, „ » __ 20 __ р., протокол № __

на 20 __ / __ н.р. ____, „ » __ 20 __ р., протокол № __

на 20 __ / __ н.р. ____, „ » __ 20 __ р., протокол № __

на 20 __ / __ н.р. ____, „ » __ 20 __ р., протокол № __

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180
Курс	5
Семестр	9-10
Кількість змістовних модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	6
Обсяг годин в тому числі:	180
Аудиторні	24
Семестровий контроль	60
Самостійна робота	156
Форма семестрового контролю	екзамен – 9 семестр, екзамен – 9 семестр, екзамен – 10 семестр
Змістовний модуль 1 «Вікова фізіологія»	
Курс	5
Семестр	9
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин в тому числі:	60
Аудиторні	8
Самостійна робота	52
Форма семестрового контролю	екзамен
Змістовний модуль 2 «Психологія загальна»	
Курс	5
Семестр	9
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин в тому числі:	60
Аудиторні	8
Самостійна робота	52
Форма семестрового контролю	екзамен
Змістовний модуль 3 «Педагогічна та вікова психологія»	
Курс	5
Семестр	10
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин в тому числі:	60
Аудиторні	8
Самостійна робота	52
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із актуальними проблемами сучасної загальної, вікової, педагогічної психології та психофізіології людини. Вивчення основних закономірностей функціонування психіки та особливостей динаміки вікового розвитку, теоретичних та методологічних основ психічної діяльності особистості, її когнітивної, регулятивної сфер на різних вікових етапах розвитку; формування професійно-орієнтованих знань, умінь і навичок та психологічної готовності до їх застосування в професійній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологія та фізіологія» є формування у студентів загальних та фахових **компетентностей, зокрема:**

- здатності до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, виконання професійних завдань усного, писемного мовлення; володіння монологічними та діалогічними формами спілкування; конструктивного вирішення конфліктних ситуацій; участі у різних видах професійно-педагогічного спілкування; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо), виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей (*ЗК 03*);
- здатності до рефлексії власного освітнього та професійного досвіду; критичної оцінки результатів діяльності; готовність до постійного саморозвитку та самовдосконалення; прояв допитливості, пізнавального інтересу, розуміння способів їх реалізації у процесі самонавчання; здатність до реалізації власного аксіологічного потенціалу (*ЗК 04*);
- володіння знаннями про закономірності філогенезу та онтогенезу людини на різних вікових етапах, про розвиток психічних процесів людини; здатність усвідомлювати значущість професійного самовдосконалення; виявлення психологічних аспектів у професійній діяльності; регулювання емоційного стану в типових та конфліктних професійних ситуаціях; будувати індивідуальну траєкторію розвитку кожної особистості (*ФК 07*);
- орієнтуватися у нормативно правовому забезпеченні розвитку сучасної системи загальної середньої освіти; здатність проявляти лідерський потенціал у вирішенні організаційно-управлінських завдань; дотримуватися норм корпоративної етики; планування й організація спільної навчальної діяльності з учнями, роботи мікро-, макро- груп, здатність до проектування педагогічної діяльності, прогнозування її результатів; моделювання, оцінювання педагогічного процесу, проектування програм викладання зазначеного предмету відповідно до запитів суспільства (*ФК 10*).

3. Результати навчання за дисципліною

- здатність розуміти закономірності розвитку людини, її соціально психологічні особливості, взаємообумовленість цих процесів (*ПРН 4*);
- здатність будувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію, дотримуватися правил ефективної комунікації (*ПРН 11*);
- здатність обґрунтовувати сутність соціально-педагогічних явищ і процесів (*ПРН 16*);
- здатність усвідомлювати важливість та доцільність використання різноманітних прийомів індивідуальної-педагогічної взаємодії (*ПРН 18*).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Заочна форма			
	усього	у тому числі		
лек		сем	с. р.	
Змістовий модуль 1. Вікова фізіологія				
1. Психофізіологія шкільного віку	30	2	2	17
2. Психологічні особливості школяра в онтогенезі	30	2	2	20
Разом за змістовим модулем 1.	60	4	4	37
Змістовий модуль 2. Психологія загальна				
1. Психологія як наука.	30	2	2	17
2. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси	30	2	2	20
Разом за змістовим модулем 2.	60	4	4	37
Семестровий контроль - екзамен				30
Змістовий модуль 3. Педагогічна та вікова психологія				
1. Психологічна характеристика процесу навчання.	30	2	2	11
2. Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти	30	2	2	11
Разом за змістовим модулем 3.	60	4	4	52
Семестровий контроль - екзамен				30
Усього	180	12	12	156

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Вікова фізіологія

Тема 1. Психофізіологія шкільного віку

Психофізіологічні новоутворення молодшого шкільного віку. Особистісні особливості молодшого школяра. Порушення у вигляді гіперактивності з дефіцитом уваги. Гормональна перебудова організму школяра. Акцентуації характеру за О. Лічко.

Тема 2. Психологічні особливості школяра в онтогенезі

Диференціювання систем відношень дитини з приходом до школи. Система «дитина–вчитель» як відображення системи «дитина–суспільство». Варіанти розвитку дитини, не готової до шкільного навчання за А. Венгером. Види дорослості за Т. Драгунавой. особливості розвитку підлітка за Д. Ельконінним. Класичні дослідження кризи підліткового віку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Психологія загальна

Тема 1. Психологія як наука. Механізми опредметнення психічних утворень.

Предмет та завдання психології як науки. Галузі психології. Методологічні принципи та методи психології. Вплив змін умов існування на виникнення та розвиток психіки. Стадії розвитку психіки. Функції психіки. Психіка і свідомість.

Тема 2. Пізнавальні та емоційно-вольові процеси

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Поняття про сприймання. Поняття про пам'ять. Забування та його причини. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси. Поняття про емоції та почуття. Функції емоцій та почуттів. Поняття про волю, довільні дії та їх особливості. Безвілля, його причини та переборення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Педагогічна та вікова психологія

Тема 1. Психологічна характеристика процесу навчання.

Психологічний аналіз учіння. Психологічна суть навчання як процесу організації, стимуляції й управління навчальною діяльністю учня. Механізми та закони наочіння. Рівневий аналіз навчальної діяльності. Психологічні умови ефективного формування навчальних навичок.

Тема 2. Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти.

Психологічні закономірності управління процесом формування знань, вмінь і навичок. Ефективність навчання залежно від типу орієнтовної основи дії. Функції вчителя та учня за різних типів навчання (Я. Ітельсон). Поняття педагогічної компетентності.

5.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (семінарські заняття)
1.	Психофізіологія шкільного віку	2
2.	Психологічні особливості школяра в онтогенезі	2
3.	Психологія як наука. Механізми опредметнення психічних утворень.	2
4.	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси	2
5.	Психологічна характеристика процесу навчання.	2
6.	Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти	2

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Семестр 9								Семестр 10							
Поточне тестування та самостійна робота						Макс. балів	Екзамен	Сума	Поточне тестування та самостійна робота		Макс. балів	Екзамен	Сума		
Форми роботи	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				40	100	Змістовий модуль 3			40	100		
Теми	T1	T2	T3	T4					T5	T6					
Лекції	1	1	1	1		4			1	1	2				
Семінарські заняття	11	11	11	11		44			11	11	22				
Самостійна робота	5	5	5	5	5	25			20	20	40				
Всього						73					64				

Загальна кількість балів за 9 семестр – 73.

Розрахунок коефіцієнта (для екзамену) - 73 б. : 60 б. =1,21. **РК = 1,21**

Загальна кількість балів за 10 семестр – 64.

Розрахунок коефіцієнта (для екзамену) - 64 б. : 60 б. =1,06. **РК = 1,06**

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

№ мод	№ з/п	Завдання	Кільк год	Кількість балів
1	1	Дослідження властивостей нервової системи підлітка (за допомогою методики «Теппінг-тест» Е.П. Ільїна).	17	критерії оцінювання: проведення методики -1 б. інтерпретація результатів методики 2 б. рекомендації в залежності від отримання результатів 1 б.
	2	За допомогою методики «ДДО» продіагностуйте задатки школяра що до навчально-професійної діяльності.	20	критерії оцінювання: проведення методики -1 б. інтерпретація результатів методики 2 б. рекомендації в залежності від отримання результатів 1 б.
2	1	Встановіть взаємозв'язок рівнів розвитку нервової системи, стадій розвитку психіки і форм поведінки живих істот.	17	критерії оцінювання: взаємозв'язок не встановлений – 5 б. взаємозв'язок встановлений – 5 б.
	2	Проведіть дослідження по виявленню окремих властивостей власної особистості та особливостей діяльності, користуючись психодіагностичними методиками теми 13. „Особистість" в Практикумі із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000.	10	критерії оцінювання: проведення методики -1 б. інтерпретація результатів методики 2 б. рекомендації в залежності від отримання результатів 1 б.
	3	Користуючись Практикумом із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.- К., 2000 (тема 1. Відчуття, тема 2. Сприймання), дослідить індивідуальні особливості відчуттів та сприймань.	10	критерії оцінювання: проведення методики -1 б. інтерпретація результатів методики 2 б. рекомендації в залежності від отримання

				результатів 1 б.
3	1	За допомогою методики «Визначення акцентуацій характеру» (К. Леонгард) продіагностуйте одного підлітка і опишіть результати	2	критерії оцінювання: проведення методики -1 б. інтерпретація результатів методики 2 б. рекомендації в залежності від отримання результатів 1 б.
	2	Оберіть один із психічних процесів і розробіть тренінгові програму за для його розвитку у дитини (не менше 10 виправ).	3	критерії оцінювання: програма містить 2 вправи – 1 б. програма містить 5 вправ – 3 б. програма містить 8 вправ – 5 б.
	3	Підготувати питання для самоконтролю на одну із пройдених тем з модуля «Педагогічна та вікова психологія».	2	критерії оцінювання: підготовлено 2 питання - 1 б. підготовлено 4 питання - 3 б. підготовлено 6 питання - 5 б.
	4	Розробити стандартизоване тестове завдання на виявлення рівня знань модуля «Педагогічна та вікова психологія».	3	критерії оцінювання: розроблено 5 питань – 1 б. розроблено 10 питань – 3 б. розроблено 15 питань – 5 б.
	5	Підготувати програму супроводу підлітків що відстають у навчанні	3	критерії оцінювання: програма містить один розділ (теоретичний) – 1б. програма містить два розділи (теоретичний і емпіричний) – 3 б. програма містить три розділи (теоретичний, емпіричний, практичний) – 5 б.
	6	Розробити план уроку за типом «узагальнення і систематизація»	3	критерії оцінювання: план описаний на 15 хв уроку – 2 б. план описаний на 25 хв уроку – 3 б. план описаний на 35 хв уроку – 5 б.
	7	Розробити план уроку за типом «формування умінь і навичок»	3	критерії оцінювання: план описаний на 15 хв уроку – 2 б. план описаний на 25 хв уроку – 3 б. план описаний на 35 хв уроку – 5 б.
	8	Розробити план уроку за типом «проблемне навчання»	3	критерії оцінювання: план описаний на 15 хв уроку – 2 б. план описаний на 25 хв уроку – 3 б. план описаний на 35 хв уроку – 5 б.

6.3 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Вивчення навчальної дисципліни закінчується екзаменом.

У ході оцінювання враховуватиметься рівень розвитку вмінь:

- аналізувати сутність психічних процесів в залежності від факторів, що на них впливають;
- помічати причинно-наслідкові зв'язки психофізіологічного розвитку школяра.
- виділяти й оцінювати біологічні, соціальні, культурні складові соціально-психологічних явищ;
- враховувати особливості провідної діяльності, суперечностей, сензитивних періодів та соціальної ситуації розвитку в груповій та індивідуальній роботі зі школярами;
- проводити дослідження психічних процесів та індивідуально-психологічних властивостей особистості;
- аналізувати міжособистісні стосунки в групах дітей шкільного віку;
- інтерпретувати отримані результати, робити висновки;
- застосовувати теоретичні знання у практичній роботі зі школярами.

Оцінювання навчальних досягнень студентів на семестровому екзамені

Підсумкова	

кількість балів (max – 40)	Критерії оцінювання
36 – 40	виставляється за чітке виконання всіх завдань, яке демонструє володіння матеріалом, студент не припускається помилок у відповідях.
28 – 35	виставляється за володіння матеріалом у межах програми, але супроводжується наявністю невеликої кількості помилок у завданнях.
24 – 27	виставляється за поверхове володіння матеріалом, що супроводжується допустимою кількістю помилок у завданнях; студент не обґрунтовує свою думку, не може зробити власні висновки.
21 – 23	спостерігається незнання основного.
1 – 20	спостерігається незнання основного матеріалу.

6.4 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Психіка як предмет наукового дослідження. Функції психіки. Класифікація психічних явищ.
- Розкриття загальних закономірностей функціонування психіки.
- Проблема співвідношення психічного та фізіологічного.
- Розуміння понять «психічний розвиток», «філогенез», «онтогенез».
- Психофізіологічні фактори розвитку психіки.
- Головний закон психічного розвитку за Л. С. Виготським. Поняття про нормативну вікову діагностику.
- Розвиток ідей Л. Виготського у концепції Д. Ельконіна. Вікова періодизація.
- Розуміння психічних причин зміни провідної діяльності.
- Психологічні умови ефективного формування навчальних навичок.
- Зміст та критерії психологічної готовності до шкільного навчання.
- Характеристика труднощів у шкільному навчанні.
- Феномен пубертату та психологічний зміст підліткової кризи.
- Схеми організації психологічних методів у роботі з дітьми (Л.Виготський, І.Дубровіна, І.Шванцара).
- Психологічні умови ефективного формування навчальних навичок.
- Психологічні закономірності управління процесом формування знань, вмінь і навичок.
- Особливості та закономірності формування навчальної діяльності та пізнавальних процесів на різних вікових етапах розвитку дитини. Вікові можливості засвоєння знань, вмінь і навичок.

6.5 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною

		кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (опрацювання теоретичних питань, основних понять, робота зі словником, конспектування першоджерел), підготовка повідомлень (за бажанням студента).

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.
- **Методи письмового контролю:** підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Власов Г. В. Психофізіологія [Текст] : курс лекцій / Г. В. Власов ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т психології та соц. забезп., Каф. теорет. та приклад. психології = Psychophysiology : a course of lectures / G. Vlasov. - Миколаїв : Іліон, 2015. - 174, [1] с.
2. Грицюк І. М. Психофізіологія [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. М. Грицюк ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : Вежа-Друк, 2017. - 331 с.
3. Дубініна К. В. Вікова психологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів [Текст] / К. В. Дубініна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ф-т педагогіки і психології, Каф. психології і педагогіки. - Київ : Слово, 2017. - 175 с.
4. Заброцький М. М. Педагогічна психологія. Лекції [Текст] : навч. посіб. / М. М. Заброцький, Ю. Г. Шапошникова. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. - 143 с.
5. Карпенко Є. В. Вікова та педагогічна психологія. Актуальні студії сучасних українських учених [Текст] : навч. посіб. / Євген Карпенко. - Дрогобич : Півсвіт, 2014. - 151 с.
6. Маруненко І. І. Психофізіологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Маруненко ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. - К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2010. - 407 с.
7. Словник-довідник педагогічних і психологічних термінів [Текст] / В. М. Глазиріна [и др.] ; ред. А. І. Кузьмінський ; Черкаський держ. ун-т ім. Богдана Хмельницького. - Черкаси : ЧДУ, 2002. - 112 с.

Додаткова література

1. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. для студентів галузі знань 0101 Педагогічна освіта / Дуткевич Т. В. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ф-т корекц. та соц. педагогіки і психології, Каф. психології освіти. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2015. - 431 с.
2. Карпенко Є. В. Вікова та педагогічна психологія. Актуальні студії сучасних українських учених [Текст] : навч. посіб. / Євген Карпенко. - Дрогобич : Півсвіт, 2014. - 151 с.
3. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. С. Корольчук. - К. : Ельга : Ніка-Центр, 2011. - 400 с.

4. Лазуренко С. І. Психофізіологія моторних установок людини [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.02 / Лазуренко Сергій Іванович ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. - К., 2012. - 32 с.
5. М'ясоїд П.А. Курс загальної психології : підруч. [для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т.] / П.А. М'ясоїд . - К. : Алерта, 2011 - 2013. - 757 с.
6. Ньюкомб Н. Развитие личности ребенка. – СПб.: Питер, 2002.
7. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. – К.: Главник, 2006.
8. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інш.; за ред. Ю.Л. Трофімова.-К., 2001.
9. Савчин М. В. Вікова психологія [Текст] : навч. посіб. / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. - 2-ге вид., допов. - К. : Академвидав, 2011. - 382 с.
10. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012.

10. Навчально-методична карта навчальної дисципліни “Психологія та фізіологія”

Разом: 180 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота - 156 год. Екзамен

Семестр	9		9		10				
Модулі	Змістовий модуль		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III				
Назва модуля	Вікова фізіологія		Загальна психологія		Педагогічна та вікова психологія				
Кількість балів за модуль	балів 34		балів 39		балів 64				
Лекції	1	2	3	4	5	6			
Теми лекцій	Психофізіологія шкільного віку 1б	Психологічні особливості школяра в онтогенезі 1б	Психологія як наука 1б	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси 1б	Психологічна характеристика процесу навчання 1б	Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти 1б			
Семінари	1	2	3	4	5	6			
Теми семінарських занять	Психофізіологія шкільного віку 11б	Психологічні особливості школяра в онтогенезі 11б	Психологія як наука 11б	Пізнавальні та емоційно-вольові процеси 11б	Психологічна характеристика процесу навчання 11б	Психологія суб'єкта педагогічної діяльності та психологічного патронажу освіти 11б			
Самостійна робота	5б	5б	5б	5б	5б	5	5	5	5
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)				Екзамен (40 балів)				

Загальна кількість балів за 9 семестр – 73.

Розрахунок коефіцієнта (для екзамену) - 73 б. : 60 б. =1,21. **РК = 1,21**

Загальна кількість балів за 10 семестр – 64.

Розрахунок коефіцієнта (для екзамену) - 64 б. : 60 б. =1,06. **РК = 1,06**